

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

2 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 162 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

Гоп, мої гречаники, гоп, мої милі,
 Чого, мої гречаники, ви скоро поспіли?
 Три дні пічку не топила – гречаники посадила,
 А як стала витягать, тісто стало витікати.
 Гоп, мої гречаники, гоп, мої милі,
 Чого, мої гречаники, ви скоро поспіли? (Сосенко)

Отже, Україна — земля, у якій змішалися мови та звичаї понад 100 національностей. Співуча колоритна країна і співуча мова.

Як віддзеркалення душі країни – її пісня та кухня різноманітна, строката, але в той же час гармонійно-схожа, ситна і легка, розкішна і повсякденна.

Висвітлення у музичному фольклорі української національної кухні на базі вже сформованих у кожній з регіональних частин України елементів кулінарної культури. Відмінності між блюдами Чернігівщини і Галичини, Полтавщини і Волині, Буковини і Харківщини, Поділля і Закарпаття збереглися до наших днів.

Література

1. Воропай, О.(2004). *Звичаї нашого народу*. Харків: Фоліо.
2. Таланчук, О. (2002). *100 найвідоміших образів української міфології*. Київ: Орфей.
3. Цитати і афоризми. Відновлено з <http://surl.li/ncgtj>
4. Сосенко К.(1994) *Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечера*. Львів: Ксенофонт.
5. Жайворонок, В.(2006) *Знаки української етнокультури: Словник-довідник*. Київ: Довіра.

Ці Ванхе,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
 ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
 університет імені К. Д. Ушинського»

Батюк Наталія,

кандидат педагогічних наук, доцент
 ДЗ «Південноукраїнський національний
 педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

АКТИВІЗАЦІЯ УЯВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ВОКАЛУ

Підготовка майбутніх фахівців з вокалу на музичних факультетах педагогічних університетів є багатовекторною і комплексною, оскільки спрямована на формування фахових компетентностей вокаліста-виконавця у взаємозв'язку з психолого-педагогічними компетентностями майбутнього вокаліста-педагога. Проблема формування акторської майстерності майбутніх фахівців з вокалу лежить у площині як виконавської, так і педагогічної підготовки.

Акторська майстерність вокаліста-виконавця передбачає здатність вибудувати драматургічну концепцію музичного твору в процесі ознайомлення з ним та під час виконання; спроможність створювати індивідуальну художню інтерпретацію твору та його образно-емоційне відтворення. Для вокаліста-педагога, володіння акторською майстерністю має велике значення, оскільки воно дозволяє не лише реалізувати власну інтерпретацію художнього образу, що міститься у творі, але й передати її виконавцю, використовуючи художню мову, асоціації, уяву, фантазію, творчий підхід та інші творчі елементи.

Здатність вокаліста, через власну інтерпретацію, передавати почуття, настрої та емоції, які закладені в музичному творі, дозволяє пробудити ті ж відчуття у слухачів, будити їх уяву і, створюючи стан співпереживання, ніби занурювати їх в емоційний зміст твору. Особливе значення у цьому процесі відіграє розвинена уява вокаліста, без якої неможливо повноцінно передати емоційну глибину твору. За словами Т. Ситнік, творча уява вимагає постійного розвитку. Для розширення емоційно-творчого діапазону й здатності до відтворення почуттів, співаку треба подолати значний шлях саморозвитку (Ситник 2017, с. 96). В наукових колах існує два протилежних підходи, що досліджують феномен прояву образності у мистецтві. Перший підхід фокусується на зовнішньому вираженні образу через виразність, міміку та вокальну техніку, враховуючи важливість взаємодії з аудиторією та зовнішній вигляд. Другий підхід – більш заглиблений, який прагне зрозуміти суть і володіти знаннями, які допомагають створювати художній образ виконавцю. Науковці, досліджуючи внутрішній прояв образності у вокальному мистецтві, відзначають здатність виконавця передати глибокі почуття та емоції через музику та вокал, розкрити глибину та сенс тексту пісні, виявити контроль дихання та тембру голосу, що сприяють внутрішній виразності та забезпечують контроль над виконанням. Особливу увагу у цьому процесі приділяється внутрішній стійкості виконавця, концентрації на образі та готовності до перевтілення в образ, щоб передати внутрішній світ та глибину емоцій через вокальне виконання.

Сформована уява виконавця відіграє ключову роль у внутрішньому прояві художньо-образності вокального твору. Уява відкриває для виконавця можливість створювати власні образи та передавати емоції через виконання пісні. Здатність уявити образ, створити внутрішній світ пісні або музичного твору допомагає виконавцю передати емоції, почуття та сюжетну лінію вокального твору. Це дозволяє відчувати текст глибше, розуміти його значення та емоційне забарвлення, що впливає на виконання через голос.

В рамках психологічної науки досліджується природа уяви, процес уяви та його феноменологія. Узагальнюючи висновки психологів, щодо сутності даного поняття, ми візьмемо за основу визначення П. А. М'ясоїда «уява – процес створення індивідом наочних образів, внутрішня активність, за допомогою якої він здійснює випереджальне відображення дійсності, розширює виднокруг свого життя» (М'ясоїд. 2001, с. 322). Феномен уяви

викликає значний інтерес не лише у психологічній науці, а й у галузі педагогіки. Так в словнику з професійної педагогіки уява трактується як «здібність відтворювати в оригінальній модифікації вже існуючі об'єкти та явища; самостійно утворювати образи об'єктів, які не існують у довкіллі» (Словник-довідник 2006, с. 195). Визначаючи роль уяви в художній творчості Н. В. Медведева акцентує увагу на тому, що уява «виступає як необхідна складова художньої, конструкторської, наукової, літературної, музичної, взагалі будь-якої творчої діяльності» (Медведева 2009, с. 171). Авторка зазначає, що творчість ґрунтується на уяві, оскільки саме вона стимулює та формує наші творчі здібності.

В дослідженнях з педагогіки, зокрема мистецької педагогіки велика увага приділяється проблемі творчого розвитку особистості та ролі уяви в цьому процесі. Більшість науковців сходяться на думці, що уява залежить від багатства та різноманітності досвіду й безпосередньо пов'язана з творчим мисленням та творчою діяльністю особистості.

Серед різних видів уяви, які виділяють науковці, для вокального мистецтва особливе значення має творча уява, що характеризується «самостійним створенням нових, оригінальних образів та ідей, що пов'язані з творчою діяльністю людини» (Медведева, 2009, с. 172). Враховуючи основні функції уяви, які були визначені у дослідженні автора, розглянемо їх у контексті формування акторської майстерності у майбутніх фахівців з вокалу. Перша функція уяви полягає в тому, щоб уявляти дійсність в образах і мати можливість користуватися ними, вирішуючи завдання. Таким чином, у процесі підготовки до виконання вокального твору важливо уявити все, що закладено у його зміст, пропустити цю інформацію через власний досвід, власні відчуття, уявляючи її в образах. Друга функція уяви полягає в регулюванні емоційних станів, що у вокальному мистецтві пов'язано із здатністю вокаліста здійснювати емоційну інтерпретацію тексту, співвідносячи його з особистими емоціями та власним досвідом; корегуванням засобів виразності за допомогою ефективного контролю над власною вокальною та дихальною технікою; зосередженістю на музиці, почуттях та настрої під час виконання. Третя функція уяви, полягає у формуванні внутрішнього плану дій, плануванні й програмуванні діяльності. Дана функція уяви може мати значний вплив на виконавську творчість вокалістів. Вона дозволяє вокалістові планувати й програмувати свою діяльність у процесі підготовки та під час виконання твору. Це виражається в здатності керувати послідовністю своїх вокальних дій під час виконання пісні, визначати і планувати виразність, динаміку, емоційний стан; визначати особливості виконання кожної музичної фрази, контролювати темп тощо. Третя функція уяви, допомагає вокалісту впорядковувати й контролювати власну виконавську творчість.

Отже, з вищевказаного можна зробити висновок, що сьогодні постає необхідність розробки відповідних педагогічних умов та ефективних методичних прийомів, спрямованих на активізацію творчої уяви вокалістів. Розробка такої методики сприятиме удосконаленню процесу підготовки

вокалістів, оскільки вона враховуватиме ключові функції уяви, та допоможе впорядковувати й контролювати власну виконавську творчість вокалістів.

Література

1. Медведева Н. В. (2009). Роль уяви в художній творчості. *Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості 12 (6)*. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 170-177.
2. М'ясоїд П. А. (2001). Загальна психологія. (Навч. посіб.). Київ: Вища шк.
3. Ситник, Т. (2017). Засади розвитку вокально-виконавських умінь студентів ВНЗ у красі сольного співу. *Педагогічна освіта: теорія і практика 22 (1-2017) ч. 2*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський НУ ім. І. Огієнка, 2017. 94-100.
4. Словник-довідник з професійної педагогіки. За ред. А.В. Семенової. Одеса : Пальміра, 2006. 221с.

Янь Пен,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедра музичного мистецтва і хореографії ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

КОНЦЕПТ «МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ»

Концепт міжкультурної компетентності майбутніх викладачів вокалу вирізняється серед теоретико-методологічних основ розв'язання проблеми підготовки фахівців-вокалістів на засадах полікультурності. Означений концепт слід також розглядати крізь призму категорій жанру і стилю, що з необхідністю включає дискурсивний розгляд означених феноменів з опорою на провідні методологічні підходи сучасної гуманітарної науки: міжпредметний, історико-генетичний, холистичний, системно-синергетичний, соціокультурний, лінгвістичний, семіологічний, комунікативний, особистісний.

Огляд значного масиву музикологічних і культурологічних розвідок дозволив виокремити найрозповсюдженіші трактовки музичного стилю, такі як: стиль епохи; системна взаємодія художнього та конструктивного початків; система засобів виразності, що допомагає втіленню певного художньо-образного змісту; система музичного мислення; особистість, яка втілена у музичні звуки; стиль сприйняття. Сутнісною характеристикою поняття «стиль» вважаємо системні зв'язки спорідненості усіх елементів музичного цілого (музично-історичної епохи, композиторської школи, окремого музичного твору, виконавської інтерпретації, художньої комунікації тощо).

Пошуки взаємозв'язків жанру і стилю породжують в історичних координатах жанрово-стильові моделі, на які пропонуємо орієнтуватись у процесі формування міжкультурної компетентності майбутніх викладачів

Чжу Юйдань, Осадча, Т.	ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ	49
Заїменко, М.	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	53
Ситніченко, К.	ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	54
Тан Сай	教学大纲及其在提高未来声乐教师自主性中的作用 (СИЛАБУС ТА ЙОГО РОЛЬ У ВДОСКОНАЛЕННІ САМОСТІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ)	56
Подойніцина, К.	ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	57
Казакова, А.	СУТНІСТЬ І КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	58
Полуніна, О.	ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ВОКАЛЬНИХ КОНКУРСІВ ТА ФЕСТИВАЛІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ	60
Симонян, В.	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ ДО ПРОВЕДЕННЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКИХ ЗАХОДІВ	62
Халфіна, О.	ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ХОРМЕЙСТЕРІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	64
Іванкова, Т.	ПОПУЛЯРНІ УКРАЇНСЬКІ ЕТНО-РОК ГУРТИ, ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОСТІ	66
Юань Цзінцзе, Клюєва, С.	РОЗВИТОК ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ	68
Чжан Яжу	ОСОБЛИВОСТІ МУЗИКИ БАРОКО В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА	70
Алгаєва, Н.	ВІДОБРАЖЕННЯ В МУЗИЧНОМУ ФОЛЬКЛОРІ НАРОДНОЇ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛІНАРІЇ	73
Ці Венхе, Батюк, Н.	АКТИВІЗАЦІЯ УЯВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ВОКАЛУ	79
Янь Пен	КОНЦЕПТ «МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ»	82
Кьон, Н., Усова, Г.	VECTORS OF FORMATION OF ARTISTIC AND STYLISTIC COMPETENCE OF FUTURE VOCAL TEACHERS	83
罗晶 (Ло Цзін)	关于未来声乐教师掌握欧洲声乐艺术的问 (ДО ПИТАННЯ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА)	84